divyáh purushás teshám itaraprányadrisyánám tasya darşanam bhavati. Tán paşyati taiş cha saha sambháshate ॥ ३३॥ प्रातिभाद्वा सर्वे। sarvanimittánapeksham manomátrajanyam avisamvádakam jatity utpadyamánam jnánam pratibhá. Tasyám samyame kriyamáne prátibham vivekakhyáteh púrvabhávi tárakam jnánam udeti ॥ 34 ॥ हृदये चित्रसंवित् ॥ ३५ ॥ सत्त्रपुरुषयोरतंतासंकीर्णयोः प्रत्ययाविशिषो भोगः पराचात्स्वार्थसंयमात्पृह्मज्ञानं । Sattvam prakásasukhátmakah prádhánikah parinámaviseshah, purusho bhoktr-adhishthátrirúpah. Tayor bhogyabhoktrirúpatvách chetanáchetanatvách chátyantásamkírnatvam, bhinnatvam ity arthah. Tayor yah pratyayasyávisesho bhedenápratibhásanam, tasmát sattvasyaiva kartritápratyayatayá sukhaduhkhasamvit sá bhogah. Sattvasya svárthanairapekshyena parárthah purushárthanihsritah. Tasmád anyo yah svárthah purushasvarúpamátrávalambanah parityaktáhamkáre sattve yá chichháyásamkrántih, tatra kritasamyamasya purushavishayam jnánam utpadyate. Tad evamrúpam sválambanajnánam sattvásattvanishtham purusho jánáti, na punah purusho jnátá jnánasya vishayabhávam ápadyate jneyatvápatter, jnátrijneyayoş chátyantavirodhát ॥ 36॥ ततः प्रातिभन्नावण्वे-दनादशीस्वादवासी जायंते । srávaņam srotrendriyajam jnánam, vedaná sparsanendriyajam jnánam, ádarsas chakshurindriyajam jnánam, ásvádo rasanendriyajam jnánam, várttá gandhasamvittih ॥ 37 ॥ ते समाधानुपसर्गा याने सिद्धयः। Te prák pratipáditáh phalavisesháh samádheh prakarsham gachata upasargá upadravá vighnakárinah, tatra harshavismayádikáranena samádhih sithilíbhavati. Vyuttháne punar vyavaháradasáyám visishtaphaladáyakatvát siddhayo bhavanti 113811 वंधकारणशैथिल्यात्मचारसंवेदनाच चित्रस्य परशरीरावेश: । yadá samádhivasád bandhakáranam dharmádharmákhyam karma sithilam bhavati tánavam ápadyate, chittasya yo 'sau pracháro hridayapravesád indriyadvárena vishayábhimukhyena prasaras, tasya samvedanam jnánam (iyam chittavahá nádí, anayá chittam vahati, iyam rasapránádivahábhyo nádíbhyo vilakshaná, iti svaparasarírayor yadá sarírasamcháram jánáti) tadá etc. ॥ 39॥ उदानज-याज्जलपंककंटकादिष्वसंग उत्क्रांतिश्व ॥ ४० ॥ समानजयात्प्रज्जलनं । tejasá jvalann iva yogí pratibháti ॥ 41॥ श्रोताकाशयोः संबंधसंयमाहियां श्रोतं । sambandho deşadeşibhávalakshanah ॥42॥ कायाकाश्योः संबंधसंयमाञ्चयुत्रलसमापत्तेश्वाकाश्यमनं । laghuni túládau samápattim tanmayím bhávalakshanám vidháya, práptátyantalaghubhávo yogí prathamam yatháruchi jale samcharan etc. ॥ 43 ॥ बहिरक स्पिता वृत्तिर्महाविदेहा ततः प्रकाशावरणस्यः । şarirád bahir yá manasah şariranairapekshyena vrittih sá mahávidehá náma nirgatasaríráhamkáradárdhyadvárenochyate. Tatas tasyám kritát samyamát prakásávaranakshayah, sattvikasya chittasya yah

prakáṣas tasya yad ávaraṇam kleṣakarmádi tasya kshayaḥ pravilayo bhavati ॥४४॥ स्पूलस्वरूपमृद्धान्वयार्धवस्त्रमंयमाद्भूत-जयः । panchánám prithivyádibhútánám ye panchávasthávisesharúpá dharmáh sthúlatvádayas, tatra kritasamyamasya bhútajayo bhavati. Prathamam sthúlarúpe samyamam vidháya tadanu súkshmarúpe ity evam kramena etc. ॥ 45 ॥ ततोऽिणमादिप्रादर्भावः कायसंपञ्च कीनिभघातस्य। aņimá paramáņurúpatápattir, mahimá mahattvam, laghimá laghutvam (túlapindaval laghutvapráptir), garimá gurutvapráptir (angulyagrena chandrádisparsanasaktih), prákámyam ichhánabhighátah (sarírántahkaranesvaratvam), isitvam sarvatra prabhavishnutá, vasitvam sarvánám eva bhútánám anugámitvát, yatrakámávasáyo, vasmin vishaye 'sya káma ichhá bhavati, tasmin vishaye yogino 'vasáyo bhavati (tam vishayasvíkáradvárenábhiláshasamáptiparyantam nayatíty arthah) 1. Tasva káyasya ye dharmá rúpádayas, teshám anabhigháto náso násya kutas chid api bhavati: násya rúpam agnir dahati, na cha váyuh soshayatítyádi yojyam ॥ 46॥ हपला-वर्णवलवज्जमंहननानि कायशंपत्। vajravat kathiná samhatir asya şarire bhavati ॥ 47 ॥ ग्रहणखरूपास्मितान्वयार्थवस्त्रसंयमा-दिन्दियज्ञयः । grahaņam indriyaņam vishayabhimukhikritiḥ ॥48॥ ततो मनोजविन्वं विकरणभावः प्रधानजयम् । káyanirapekshánám indriyánám vrittilábho vikaranabhávah, sarvavasitvam pradhánajayah. Etáh siddhayo jitendriyasya prádurbhavanti, tás chásmin sástre madhupratíká ity uchyante ॥49॥ सत्त्रपुरुषान्यताख्यातिमातस्य सर्वभावाधिष्ठा-तृत्वं सर्वेज्ञातृत्वं च। Tasmin şuddhe sáttvikapariņáme kritasamyamasya yá sattvapurushayor utpadyate vivekakhvátir gunánám kartritvábhimánasithilíbhávarúpá tanmáhátmyát tatraiva sthitasya yoginah sarvabhávádhishthátritvam sarvajnátritvam cha samádhir bhavati² ॥50॥ तद्वेराग्यादपि दोषवीजक्षये कैवर्सं । tasyám api vişokáyám siddhau yadá vairágyam utpadyate yoginas, tadá tasmád doshánám rágádínám yad víjam avidyá, tasyáh kshaye nirmúlane kaivalyam átyantikí duhkhanivrittih ॥ 51 ॥ स्यान्युपमंत्रयो संगत्मयाकरणं पुनरनिष्टप्रसंगात् । chatváro yogino bhavanti. Tatra abhyásaván pravrittamátrajyotih prathama, ritambharáprajno dvitíyo, bhútendriyajayí tritíyo, 'tikrántabhávaníyaş chaturthah. Tasya chaturthasya samádhibhútasaptavidhaprántabhúmiprajnasyántyám madhumatí-samjnám bhúmikám sákshátkurvatah, sthánino devá upanimantrayitáro bhavanti (divyastrírasáyanádinotkanthayantíti). Tasminn upanimantrane nánena sangah kartavyo, nápi smayah. Sangakarane punar vishayabhoge patati, smayakarane kritakrityam átmánam manyamáno na samádháv utsahate ॥ 52 ॥ खणतत्क्रमयोः संबंधसंयमाहिवेकज्ञानं । kshanah

¹ Vid. supra p. 51^a.

² Ea facultas visoká appellatur.